

Świadczenie pielęgnacyjne jest formą wynagrodzenia przez Państwo opiekuna w zamian za rezygnację z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad osobą niepełnosprawną. WSA w Gdańsku orzekł, iż opieka, o jakiej mowa w art. 17 ust. 1 u.ś.r. nie dotyczy tylko i wyłącznie niezdolnej do samodzielnej egzystencji osoby leżącej. Niezdolni do samodzielnej egzystencji są również ci, wobec których należy stosować stałą oraz długotrwałą opiekę.

Skarżąca zwróciła się do Wójta o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z opieką sprawowaną nad mężem. Wójt Gminy ustalił, że małżonek cierpi na wiele chorób przewlekłych, skarżąca towarzyszy mu podczas wizyt lekarskich, wykonuje czynności higieniczne, przygotowuje posiłki oraz realizuje recepty.

Zdaniem wójta Skarżąca sprawuje opiekę nad niepełnosprawnym mężem, jednak nie w stopniu uzasadniającym przyznanie świadczenia. Pomimo bowiem znacznego stopnia niepełnosprawności mąż skarżącej nie jest osobą leżącą, jest w miarę samodzielny, porusza się po mieszkaniu. Wszystkie czynności dnia codziennego np. opalanie domu, sprzątanie oraz zakupy nie stanowią wg. Wójta czynności o charakterze nadzwyczajnym i nie świadczą o konieczności sprawowania stałej lub długotrwałej opieki. Wójt zwrócił również uwagę na fakt, że również dzieci jako osoby objęte obowiązkiem alimentacyjnym są zobowiązane do pomocy w sprawowaniu opieki nad ojcem.

SKO utrzymało decyzję w mocy. Wskazało, że czynności opiekuńcze związane tylko z osobistą opieką nad mężem nie zajmują skarżącej takiej ilości czasu w ciągu dnia, aby skarżąca przy należytej organizacji tej opieki nie mogła podjąć pracy zarobkowej.

Sąd rozstrzygając sprawę na wstępie wskazał, że opieka o której mowa w art. 17 ust. 1 u.ś.r. nie dotyczy tylko i wyłącznie niezdolnej do samodzielnej egzystencji osoby leżącej. Za niezdolne do samodzielnej egzystencji z mocy ustawy uznano także osoby cierpiące na schorzenia nieskutkujące brakiem możliwości poruszania się, a konieczność sprawowania nad nimi stałej lub długotrwałej opieki należy oceniać w świetle rodzaju schorzeń oraz sprawności psychofizycznej danej osoby.

Mąż skarżącej porusza się samodzielnie, samodzielnie korzysta z toalety, jednak należy go pilnować i nad nim czuwać, gdyż może przewrócić się ze schodów, nie obsługuje kuchenki gazowej ani czajnika elektrycznego. Dużo czasu i wydatków pochłaniają wizyty u lekarzy różnych specjalności w oddalonych miejscowościach.

W świetle powyższych okoliczności nie można zgodzić się z dokonaną przez organy oceną, że zakres sprawowanej przez skarżącą opieki nie wyklucza możliwości podjęcia przez nią zatrudnienia. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że skarżąca w praktyce całą dobę pozostaje do dyspozycji męża i cała jej aktywność życiowa nakierowana jest na opiekę nad mężem. Nie można też zgodzić się z argumentem, że skarżąca mogłaby skorzystać z pomocy pełnoletnich dzieci tak aby zapewnić mężowi opiekę i móc jednocześnie podjąć zatrudnienie. Obowiązek alimentacyjny małżonka wyprzedza bowiem obowiązek alimentacyjny krewnych. Wobec tego Sąd uchylił decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 15 marca 2023 r. II SA/Gd 30/23